

Με βάση τις γνώσεις σας από το αφηγηματικό κείμενο και τα στοιχεία που θα αντλήσετε από τα παραθέματα, να αιτιολογήσετε την απόφαση της ελληνικής κυβέρνησης να υπογράψει τη σύμβαση ανταλλαγής στη Λοζάνη και τη στάση των προσφύγων απέναντι στην απόφαση αυτή.

Ψήφισμα που εγκρίθηκε από τους πρόσφυγες της Αθήνας στην Ομόνοια, στο πάνδημο συλλαλητήριο της 21-1-1923 που οργανώθηκε για να εκφραστεί η αντίθεσή τους στην υποχρεωτική ανταλλαγή.

1. «Οι πρόσφυγες της Μικράς Ασίας, της Ανατολικής Θράκης και του Εύξεινου Πόντου ... θεωρούν ότι η Ανταλλαγή των ελληνικών πληθυσμών της Τουρκίας που ανέρχονται σε ένα εκατομμύριο διακόσιες χιλιάδες απέναντι σε τριακόσιες χιλιάδες μουσουλμάνους της Ελλάδας ... πλήττει καίρια την παγκόσμια συνείδηση και την παγκόσμια ηθική... ότι είναι αντίθετη προς τα ιερότερα δικαιώματα του ανθρώπου, της ελευθερίας και ιδιοκτησίας- ότι το σύστημα της Ανταλλαγής αποτελεί νέα και κεκαλυμμένη μορφή αναγκαστικού εκπατρισμού και αναγκαστικής απαλλοτρίωσης που κανένα κράτος δεν έχει το δικαίωμα να θέσει σε εφαρμογή παρά τη θέληση των πληθυσμών. Ότι οι ελληνικοί πληθυσμοί της Μικρασίας, αυτόχθονες από πανάρχαιους χρόνους στη γη που κατοικούσαν και πάνω στην οποία τα δικαιώματά τους είναι αναπαλλοτρίωτα και απαράγραπτα, δεν μετανάστευσαν με τη θέλησή τους αλλά εκδιώχθηκαν από τις εστίες τους αντιμετωπίζοντας το φάσμα της σφαγής. ... Οι αλύτρωτοι Έλληνες συναγμένοι εδώ και σε άλλες πόλεις και νησιά της Ελλάδας αποφασίζουν και ψηφίζουν ομόφωνα να αξιώσουν τη δυνατότητα να παλιννοστήσουν στις πατρίδες τους κάτω από ουσιαστικές συνθήκες εγγύησης που θα καταστήσουν αυτήν την παλιννόστηση πραγματοποιήσιμη ... Σε αντίθετη περίπτωση καταγγέλλουν την αδικία που τους γίνεται, σαν μία προσβολή δίχως προηγούμενο κατά της ανθρωπότητας και του πολιτισμού.»

2. Όλοι οι Έλληνες στην Ελλάδα, όλοι οι Τούρκοι στην Τουρκία! ... Θρήνος σηκώθηκε μέσα στο χωριό. Δύσκολα, πολύ δύσκολα, ξεκολνάει η ψυχή από τα γνώριμά της νερά κι από τα χώματα. Μας ξεριζώνουν! Ανάθεμα στους αίτιους! Ανάθεμα στους αίτιους! Κυλίστηκαν όλοι χάμω, φιλούσαν μαλακωμένο από τη βροχή το χώμα, το τρίβαν στην κορφή του κεφαλιού τους, στα μάγουλα, στο λαιμό, έσκυβαν, το ξαναφιλούσαν. Σήκωσε ο λαός τα χέρια στον ουρανό, σήκωσε βουή μεγάλη.

Νίκος Καζαντζάκης